

Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant/Brussel, West-Vlaanderen

Psychiatrie zet flink het mes in aantal bedden

Minder residentiële zorg, meer ambulante zorg

Psychiatrische centra in ons land bouwen samen honderden bedden af, goed voor ongeveer tien procent van het aanbod, en beginnen met mobiele teams die patiënten aan huis helpen.

Van onze redacteur

Sinds een week zetten de psychiatrische centra en de psychiatrische afdelingen van de ziekenhuizen in de regio Gent-Eeklo drie mobiele teams in die psychiatrische hulp aan huis verlenen bij chronische patiënten met psychotische stoornissen, persoonlijkheidsstoornissen en drugsproblemen. 'Dat wil zeggen: patiënten die we vaak terugzien in de psychiatrie, omdat er voor hen vandaag geen andere mogelijkheid is dan zich te laten opnemen, maar die eigenlijk perfect in hun eigen omgeving kunnen worden geholpen door er bijvoorbeeld drie keer per week langs te gaan', zegt Raoul De Cuyper, directeur van het psychiatrisch centrum Gent-Sleidinge.

Samen met Caritas in Melle, Dr. Guislain in Gent, Sint-Camillus in Sint-Denijs-Westrem en de psychiatrische afdelingen van de ziekenhuizen Jan Palfijn, Sint-Lucas, Maria-Middelares en het UZ stelt Gent-Sleidinge 96 bedden buiten gebruik om de mobiele teams in te zetten. Die worden door een twintigtal voltijdse personeelsleden bemand.

'In oktober gaan ook onze crisisteams van start', zegt De Cuyper. 'Die rukken bij elke crisissituatie uit en proberen die crisis ter plaatse op te lossen, zodat een gedwongen opname niet nodig is. De crisisteams zullen wel alleen overdag inzetbaar zijn.'

'Het is niet in de eerste plaats de bedoeling om minder mensen op te nemen, maar om de beschikbare bedden efficiënter in te zetten. De crisisteams zullen beter kunnen oordelen of iemand naar de residentiële zorg moet worden gestuurd of niet. Nu zijn het vaak de huisartsen die, bij een gebrek aan andere hulpverlening, een gedwongen opname vragen.'

'Veiligheid is belangrijk, daarom bestaat een crisisteam altijd uit twee verpleegkundigen. Zij staan in rechtstreekse verbinding met hun standplaats of de politie. Er is ook voorzien in een permanentie van psychiaters. De teams kunnen hen op elk moment van de dag vragen om de situatie ter plaatse te gaan inschatten.'

Te veel bedden

Het gaat nog maar om een experiment dat kadert binnen de 'vermaatschappelijking van de zorg': daarbij wordt de aandacht verlegd van residentiële zorg naar meer ambulante zorg. Het idee achter deze wereldwijde trend is dat het beter (en goedkoper) is om psychiatrische patiënten thuis te helpen, zodat gedwongen opnames zoveel mogelijk kunnen worden vermeden.

De federale overheid vroeg enkele jaren geleden aan de sector om projecten in te dienen. Elk project moest streven naar de afbouw van minimaal zestig bedden. De regio Gent-Eeklo doet een van de zwaarste inspanningen, net als het arrondissement Leuven-Tervuren. Psychiatrische centra en psychiatrische afdelingen in ziekenhuizen in Vlaanderen dienden samen elf projecten in. Vijf werden al goedgekeurd. In Brussel gaat het om twee projecten, in Wallonië om zes.



'Met deze projecten ambieert de overheid om ongeveer 11 procent van het aantal psychiatrische bedden af te bouwen', zegt Geert Dom, voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie.

In ons land zijn er ongeveer 16.000 bedden of 125 per 100.000 inwoners, een pak meer dan in onze buurlanden, zoals Frankrijk (95), Duitsland (75) of het Verenigde Koninkrijk (23).

Risico's

'We kunnen dus gerust een inspanning doen', zegt Dom. Maar hij maakt zich wel zorgen. 'Meer ambulante zorg creëren, kan ik alleen toejuichen. Maar deze projecten zijn niet altijd goed voorbereid en ook aan de financiële omkadering schort er wat.'

'De mobiele teams van verpleegkundigen moeten het doen met een zeer beperkt aantal uren aan begeleiding van psychiaters. Gezien het net de bedoeling is dat die teams patiënten met een ernstige psychiatrische aandoening behandelen, rijzen hier vragen over de kwaliteit van de behandeling en het inschatten van crisis- en gevaarsituaties.'

'Het risico is dan dat de meest kwetsbaren die moeilijk in de samenleving kunnen functioneren toch in die samenleving worden gehouden en daardoor in de kou blijven staan', aldus Dom.

De projecten lopen twee, drie jaar en worden nadien geëvalueerd.